האקדמיה ללשון העברית - מוגן בזכויות יוצרים

זיכרונות האקדמיה ללשון העברית

כרך **ל"א-ל"ב-ל"ג-ל"ד**

לשנים **התשמ"ד-התשמ"ה-התשמ"ו-התשמ"ז**

ירושלים
האקדמיה ללשון העברית
התשמ"ט

האקדמיה ללשון העברית - מוגן בזכויות יוצרים

ZIḲRONOT HA'ĂQADEMYA LALLAŠON HA'IVRIT

(Proceedings of the Academy of the Hebrew Language)

Volumes 31–32–33–34
Of the Year 1983/4–1985–1986–1987

Jerusalem
The Academy of the Hebrew Language
1989

ב"**זיכרונות האקדמיה ללשון העברית**" מתפרסמים:

א. החלטות האקדמיה בענייני הלשון ובכל שאר העניינים שבתחום פעולתה;

ב. דינים וחשבונות על פעולתה;

ג. זיכרון דברים של הוויכוחים המדעיים בישיבות המליאה;

ד. זיכרון דברים של הוויכוחים המדעיים בישיבות שאר מוסדותיה, אם המנהלה רואה צורך בכך.

(עיין תקנון האקדמיה, סעיפים 35–36)

©
כל הזכויות שמורות
לאקדמיה ללשון העברית, התשמ"ט

העורך: יגאל ינאי
סייעו בעריכה: רחל וייס, טל בן־יהודה
המו"ל: האקדמיה ללשון העברית, ירושלים
סִדָר ועריכה במחשב: האקדמיה ללשון העברית
הכתובת: ת"ד 3449, ירושלים 91 034

דפוס גרפ־פרס, ירושלים

האקדמיה ללשון העברית - מוגן בזכויות יוצרים

התוכן

החברים באקדמיה בשנת התשמ"ד–התשמ"ז 5

החלטות האקדמיה 7

ישיבות המליאה 9

שנת התשמ"ד

הישיבה המאה שישים וארבע – המאה שישים וחמש 9

לזכר הא' יחיאל בן־נון ז"ל; לזכר מאיר שלי ז"ל, 10. – פנייה בעניין יוסף ביגון, 11. – מלים בשימוש כללי: ריבוי "להיט", 12. – ניקוד "אתר", 15. – הפועל "לדווח", 16. – "לישם", 20. – ניסוח שבר חשבוני, כגון 1/13, 13/(12+5), 22. – מונחי גינקולוגיה, 28. – דו"ח המזכירות המדעית, 31.

הישיבה המאה שישים ושש – המאה שישים ושבע 32

תחיליות לועזיות למלים עבריות, 32. – מונחי המעבדה הכימית, 34. – תעתיק מערבית לעברית, 47.

הישיבה המאה שישים ושמונה – המאה שישים ותשע 53

בחירת חברים לאקדמיה, 53. – בחירת חברים־יועצים לאקדמיה, 53.

הישיבה המאה ושבעים – המאה שבעים ואחת 54

לזכר הא' משה מייזלש ז"ל, 54. – מונחים ל'מילון אונסק"ו', 54. – תעתיק מערבית לעברית, 72. – בחירות למנהלה, 89.

שנת התשמ"ה

הישיבה המאה שבעים ושתיים – המאה שבעים ושלוש 91

לזכר הא' אברהם אבן־שושן ז"ל, 91. – לזכר הא' שלום שפיגל ז"ל, 94. – מונחי התחבורה בדרכים, 98. – הודעה על בחירות, 111. – דו"ח המזכירות המדעית, 111.

הישיבה המאה שבעים וארבע – המאה שבעים וחמש 112

מונחי שידורים לציבור, 112. – ניקוד פועלי פָּעֵל, 123. – צורת הנסתר בבניין פיעל, 125. – צורת העתיד והציווי של נוכחות־נסתרות בבניין נפעל, 126. – תנועת עה"פ לפני ה'–ח'–ע' בעתיד, בציווי ובמקור, 128.

האקדמיה ללשון העברית - מוגן בזכויות יוצרים

הישיבה המאה שבעים ושש 131
בחירת חברים ומוסדות האקדמיה, 131.

שנת התשמ"ו

הישיבה המאה שבעים ושבע – המאה שבעים ושמונה 132
הרצאת הא' יוסף יהלום, "סורסי לאילייא – ארמית מארץ ישראל תצווח", 133. – דיגוש גד"ת במלים לועזיות (דיון חוזר), 137. – מונחי רפואת הילדים, חלק א', 145. – תעתיק תנועת e (דיון חוזר), 156. – דוח המזכירות המדעית, 159.

הישיבה המאה שבעים ותשע – המאה ושמונים 160
המשך הדיון בתנועת e שבתעתיק שמות זרים ובניקוד מלים שאולות, 160. – התנועה שלפני אהחע"ר בבניינים הדגושים, 169. – החטף בפ' גרונית בבניין קל עתיד ובתחיליות, 171. – מונחי בניית הדרכים, 174, 180. – מונחי הצבעות, 176. – אישור מונחי התברואה, 179.

שנת התשמ"ז

הישיבה המאה שמונים ואחת – המאה שמונים ושתיים 182
הודעה על בחירות קרבות, 182. – הרצאת הא' מרדכי מישור, "מן העבודה בתולדות המלים", 183. – פניות אל משרד החינוך בעניין לימוד עברית, ובעניין 'ערוץ 2', 188. – המשך הדיון בתנועת e שבמלים ממוצא זר, 189. – דוח המזכירות המדעית, 201.

הישיבה המאה שמונים ושלוש 202
בחירת סגן־נשיא, חברים וחברים־יועצים, 202.

נספחים 203
דוחות המזכירות המדעית, 203.
דוח הוועדה לעברית בת זמננו, 220.
חוות דעת המנהלה על המלצות הוועדה, 227.
הצעת תקציבים, 228.

המילון ההיסטורי ללשון העברית 235
דינים וחשבונות על העבודה במפעל המילון ההיסטורי ללשון העברית:
שנת התשמ"ב – התשמ"ד, 235.
שנת התשמ"ד – התשמ"ה, 245.
שנת התשמ"ה – התשמ"ו, 255.

החברים באקדמיה בשנים התשמ"ד – התשמ"ז[1]

אברהם אבן־שושן	נפטר ב' באב התשמ"ד.
שרגא אברמסון	
עוזי אורנן	
אפרים אלימלך אורבך	
* משה אזר	
* חיים איזק	נפטר בכ"ד באדר התשמ"ז.
שרגא אירמאי	
עלי איתן	
* אילן אלדר	
* אהרון אמיר	היה חבר יועץ. נבחר לחבר בב' בניסן התשמ"ד.
יהושע בלאו	
אבא בנדויד	
זאב בן־חיים	
* משה בר־אשר	היה חבר יועץ. נבחר לחבר בב' בניסן התשמ"ד.
ניסן ברגגרין	נפטר בג' בתמוז התשמ"ז.
אפרים ברוידא	
○ חיים אריה גינזברג	
גדעון גולדנברג	
אהרן דותן	
אברהם ש' הלקין	
שמעון הלקין	
* שולמית הראבן	הייתה חברה יועצת. נבחרה לחברה בכ"א באייר התשמ"ז.
* מאיר ולנשטיין	היה חבר יועץ. נבחר לחבר כבוד בב' בניסן התשמ"ד.
* אפרים חזן	נבחר לחבר יועץ בב' בניסן התשמ"ד.
* אברהם טל	נבחר לחבר יועץ בג' באלול התשמ"א.
* דוד טנא	
* יוסף יהלום	
ישראל ייבין	נבחר לחבר בכ"א באייר התשמ"ז.

1. מינוי החברים שנתמנו בשנים הקודמות – עיין "זיכרונות האקדמיה ללשון העברית", כרך א–ב, עמ' 9; כרך ג–ד, עמ' 1–2; כרך ה, עמ' 1–2; כרך ו, עמ' 1–2; כרך ז–ח, עמ' 5–6; כרך ט, עמ' 5–6; כרך י–יא, עמ' 5–6; כרך יב, עמ' 5–6; כרך יג, עמ' 3–4; כרך יד, עמ' 5–6; כרך טו, עמ' 5–6; כרך טז, עמ' 5–6; כרך יז, עמ' 5–6; כרך יח, עמ' 5–6; כרך יט–כ, עמ' 159; כרך כא–כד, עמ' 57, 162; כרך כה–כז, עמ' 6–7; כרך כח–ל, עמ' 6–7.

○ – חבר כבוד

* – חבר יועץ

אהרן מגד
מאיר מדן
שלמה מורג
* משה מייזלש — נפטר בט' באדר ב' התשמ"ד.
* משה מיקם
אהרן מירסקי
עזרא ציון מלמד
שמשון מלצר
* יעקב מנצור
דב סדן
* ראובן סיוון — נבחר לחבר יועץ בי"ג באב התשמ"ה.
* יזהר סמילנסקי
יעקב פולוצקי
אמציה פורת
* יהודה פליקס
גד בן עמי צרפתי
מנחם צבי קדרי
חיים רבין
* אליעזר רובינשטיין
יהודה רצהבי
יצחק שבטיאל
יצחק שלו
* אורי שמעוני — נבחר לחבר יועץ בי"ג באב התשמ"ה.
○ שלום שפיגל — נפטר בכ"ב באייר התשמ"ד.
* דניאל שפרבר

מנהלת האקדמיה

(מי"ג באב התשמ"ה)

יהושע בלאו – הנשיא
גד בן־עמי צרפתי – סגן הנשיא
אהרן אמיר
משה בר־אשר
שלמה מורג
חיים רבין

החלטות האקדמיה

שבר פשוט ינוסח בנקבה, כמספר סתמי, הן במונה הן במכנה.

[ישיבה קס"ד-קס"ה]

כלאי־לשון, כלומר תחילית לועזית עם מלה עברית, אינם נראים בעין יפה. ראוי לתרגם את התחילית במקבילה עברית, כדי שיהא המונח עברי במלואו, או יושאר המונח כולו בלעזו.

[ישיבה קס"ו-קס"ז]

פעלים שעל־דרך פָּעֵל, בעבר - ניתנים לנטייה על־דרך פָּעַל.
פועלי נסתר בבניין פִּעֵל, עבר, באים בצירי (במקרא ובספרות - גם פתח, או סגול).
פועלי נוכחות־נסתרות בבניין נפעל, עתיד, מקור וציווי, באים גם בצירי (במקרא - פתח).
פועלי למ"ד גרונית (ה-ח-ע), בעתיד ובציווי - יבואו בצירי (ופתח גנובה), בצד פתח.

[ישיבה קע"ד-קע"ה]

במלים לועזיות יודגשו גד"ת לפי הנוהג בעברית. [כלל ח'1 מכללי הניקוד של מלים לועזיות (ישיבה קנ"ו-קנ"ז) בוטל.]

[ישיבה קע"ז-קע"ח]

כללים לתנועה שלפני אהחע"ר בבניינים הדגושים:

א. תנועת פ"א הפועל תתארך לפני אל"ף ורי"ש (יש "תשלום דגש"), לעולם.
ב. תנועת פ"א הפועל לא תתארך לפני חי"ת (אין "תשלום דגש"), לעולם.
ג. תנועת פ"א הפועל תתארך (לחולם חסר) לפני ה"א ועי"ן בבניין פִּעֵל (יש "תשלום דגש").
ד. תנועת פ"א הפועל לא תתארך לפני ה"א ועי"ן בבניינים פִּעֵל והִתְפַּעֵל (אין "תשלום דגש").

הכללים האלה חלים גם על משקל פִּעוּל. והמנקד כמצוי במקרא - לא טעה.

תחיליות ית"נ (מ־אית"ן) שלפני הפועל בעתיד, בבניין הקל, תבואנה בסגול לפני פ"א הפועל אהח"ע, גם כשעי"ן הפועל בשווא.

[ישיבה קע"ט-ק"פ]

מלים שאולות תנוקדנה ככל האפשר בהתאם לניקוד העברי, במה שנוגע להגה e. ההגה e שבשמות זרים לא יתועתק ב־אֶ.

[ישיבה קפ"א-קפ"ב]

מלים בשימוש כללי

לָהִיט ריבויו לְהִיטִים
אֵתָר ניקודו בקמץ גדול, המתקיים בנטייה
דוּחַ כתיבו ללא גרשיים, וממנו פועל: דִּוֵּחַ
יִשּׁוּם – application
יִשֵּׁם – to apply

[ישיבה קס"ד-קס"ה]

האקדמיה ללשון העברית - מוגן בזכויות יוצרים